

„Kolo, list za zabavo i književnost“ imenuje se leposlovnik, katerega je z novim letom v Belem Gradu začel izdavati D. A. Živaljevič. Listu je namen gojiti leposlovje, a vrhu tega zlasti seznanjati srbski narod s pojavi in proizvodi raznih jugoslovanskih književnostij, katerim je v listu odmenjen obširen prostor. Zlasti nas je oveselilo, da smo našli v „Kolu“ jako lepo studijo o našem Prešernu. Spisal jo je g. Andre Gavrilović. G. pisatelj na podlagi slovenskih spisov pripoveduje važnejše dogodke iz pesnikovega življenja in ocenjuje na drobno pesmi njegove, katerih nekoliko podaje v svojem spisu preloženih na srbski jezik. Komur je ležeče na tem, seznaniti se s srbskim jezikom in s točnim pregledom srbske, hrvaške in bolgarske književnosti, toplo priporočamo vrlo uredovano „Kolo“, katero stoji za vse leto 6 gld. za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr.

Karl Deschmann †. Dne 11. marcija t. l. ob 1. uri popoldne umrl je po šest-tedenskem bolehanju g. Karl Deschmann, zaradi svojega znanstvenega in političnega delovanja daleč po svetu znani varuh deželnega muzeja kranjskega.

Porojen dne 3. januarja 1821. leta v Idriji, izgubil je zgodaj svojega očeta, c. kr. sodnega aktuarja. Zapuščene sirote (l. 1824.) se usmili strije njegov, imoviti ljubljanski trgovec Mihael Dežman (1783—1835) „perjatelj homeopatij in slovensčini“, kakor se bere še dandanes v metelčici na grobu njegovem pri sv. Krištofu. Mihael Dežman je hotel mladega netjaka vzgojiti za kmeta ter mu kupiti posestvo v Brdih pri Radovljici, odkoder izvira Dežmanov rod, vendar pošlje Karla in starejšega mu brata Antona l. 1831. v Solnigrad, da bi studirala v ondotnem zavodu „Rupertinum“. Po strijevi smrti se leta 1835. vrne v Ljubljano, kjer brat umrje, Karl pa dovrši leta 1839. gimnazijo, odide na Dunaj učiti se medicine, toda prebivši hudo bolezen, loti se pozneje pravoslovja ter se l. 1849. doktorand povrne v Ljubljano. Ker so na novo preosnovani gimnaziji ljubljanski pogrešali učiteljskih močij, prevzame Dežman l. 1851. in 1852. suplenturo na gimnaziji, kjer je v višjih razredih izbornou poučeval fiziko in matematiko, in do 1856. v posebnem tečaju tudi kmetijstvo. Dne 17. novembra 1852. bil je izvoljen za varuha deželnemu muzeju, kateri se je pod njegovim šestintridesetletnim spretnim in požrtvovalnim vodstvom zlasti zadnja leta izpremenil v veličasten zavod, katerega redkim in bogatim zbirkam se po pravici čudi znanstveni svet.

V Dežmanovem življenju in javnem delovanju moramo razločevati dve dobi: v prvi do 1861. leta se nam kaže domoljubnega Slovenca, v drugi navdušenega — Kranjca. Strije njegov Mihael je bil domoljub z dušo in telesom; prijatelj Metelkov, pravijo, da je založil celó njegovo znamenito slovnico. Hišo svojo v Špitalskih ulicah (zdaj Sosovo) je okrasil s svetimi reki v metelčici; nekatere take napise še zdaj lahko bereš nad vrati. V domorodnem duhu je vzgajal tudi netjaka svojega. Ko je l. 1839. umrl v Ljubljani Korytko, bil je dijak Dežman med tistimi, ki so nosili krsto njegovo. „Novicam“, „Sloveniji“ in „Koledarčku“ je bil od njih pričetka izboren sodrnik; desna roka dr. Bleiweisa uredoval je njegov list, kadar tega ni bilo v Ljubljani. Pesmi njegove („Predica“, „Zvonček“, „Hrepenenje“, „Blejsko jezero“ i. dr.) se odlikujejo po svojem globokem čutu in plemenitem veselju do lepe prirode, ali pa po zdravem humorju („Proklete grablje“), po politični odločnosti („Še Slovenija ni zgubljena“) in po pripovedni nardarjenosti („Janko cigau“). V prozačnih spisih se nam kaže navdušenega Slovana („Slava Slavjanom“) in temeljitega poznavatelja slovanskega slovstva („Valentin Vodnik“, „Dr. Fr. Miklošič in staroslovansko jezikoslovje“, „Slovenske narodske pesmi v nemško prestavljene po Anastaziju Grünu“, „Predrag in Nenad“). Pisal je obče lep in krepak jezik. Vsestransko omikan, za vsak napredek navdušen vplival je zlasti na dovzetne